

Erkan KUMRU

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
Şube Müdürü V.

Çağımızda hızla yaşanan siyasal, sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler sonucu giderek artan nüfus hareketleri ve yoğun uluslararası ilişkiler; nüfus hizmetlerinin daha etkin, sağlıklı ve süratli bir şekilde yürütülmesini zorunlu hale getirmiştir.

NÜFUS KÜTÜĞÜNÜN BİLİŞİM YOLCULUĞU

Nüfus kayıtları, bir asrı aşan süreden beri İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) merkez ve taşra kuruluşlarının tutularak kayıtların güncelliği ve sürekliliği sağlanmaktadır. İlk genel nüfus sayımı, Osmanlı İmparatorluğu Döneminde 1904 yılında yapılmış ve bu sayımda elde edilen bilgilerle nüfus kütükleri oluşturulmuştur. Cumhuriyet Dönemi ve bugün kullandığımız aile esasına göre tutulan nüfus kayıtları bu bilgilerin üzerine tesis edilmiştir.

Nüfus kayıtları; vatandaşlarımız için oy kullanma, eğitim, sağlık, askerlik, vergi, sosyal güvenlik, sosyal yardım ve miras gibi pek çok anayasal hak ve yükümlülüklerin yerine getirilebilmesi ile kamu kurumları ve özel kurumlar tarafından bireyleri ilgilendiren işlemlerde temel alınmaktadır. Bu özelliği ile nüfus kayıtlarını; farklı kurum ve konular üzerinde yön gösterici özelliğe sahip veriler bütünü olarak tanımlayabiliriz. Ayrıca kişiler üzerine işlem tesis eden tüm kamu kurumları ve özel kurumlar iş ve işlemlerini nüfus kayıtlarına dayanarak oluşturmaktadır. Bu nedenle diğer kurumların elinde bulunan veriler nüfus verilerinin yanına eklendiğinde anlaşılır olmakta ve ilgili kurumun verilerine anlam katmaktadır.

Atatürk'ün TBMM' nin I. Dönem 4. Yasama Yılıni Açılış Konuşmalarında da *"Efendiler; nüfus konusu bir ülkenin en önemli hayatı işlerinden biridir..."* şeklinde vurguladığı üzere nüfus hizmetleri devletin temel altyapı hizmetini oluşturmaktadır.

Çağımızda hızla yaşanan siyasal, sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler sonucu giderek artan nüfus hareketleri ve yoğun uluslararası ilişkiler; nüfus hizmetlerinin daha etkin, sağlıklı ve süratli bir

şekilde yürütülmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu çerçevede, nüfus kayıt sistemini çağımızın gereklerine ve yeni yönetim anlayışına uygun bir yapıya kavuşturmak amacıyla, Türkiye'nin ilk ve en büyük ulusal bilişim projelerinden olan **"Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi" (MERNİS)** Projesi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne tamamen milli kaynaklarla, özgün olarak hazırlanmış ve 2002 yılında uygulamaya konulmuştur.

MERNİS projesi ile kâğıt ortamında tutulan tüm nüfus kayıtlarının elektronik ortama aktarılarak merkezi bir yapıda tutulması, bu bilgilerde meydana gelen değişikliklerin 973 ilçe nüfus müdürlüğü ve 81 il Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğüne anlık güncellenmesi ve güvenli bir ağ üzerinden paylaşımına açılması amaçlanmıştır.

Proje ile 28 Ekim 2000 tarihinde her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına kişisel bilgi içermeyen ve 11 haneli bir sayıdan oluşan Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası verilmiştir. Kimlik numarası kişilere benzersiz birer sayı atanmasından çok daha fazla amaç ve hedefi içinde barındıran, uzun soluklu bir çalışmanın ürünüdür. Bu amaç ve hedeflere kısaca bakılacak olursa;

- Her vatandaşın nüfus, vergi, sağlık, askerlik, sosyal güvenlik vb. alanlarda tutulacak bilgilerine tek numara aracılığıyla ulaşılmasına imkân sağlanmış, böylelikle kişilerin her kurum için farklı bir numara kullanmasının ve buradan doğacak karmaşanın önlenmesi amaçlanmıştır.
- İsim benzerliğinden ortaya çıkan sorunların ortadan kaldırılarak, bilgiye erişimde kolaylığın sağlanması hedeflenmiştir.

BİLİYOR
MUYDUNUZ?

2019 yılında

hayata geçirilen Nüfus Kayıt Örneklerinin
Kimlik Paylaşım Sistemi ve
e-devlet üzerinden temin edilmesi
uygulaması sayesinde
kamu kaynaklarından yaklaşık

2,5 MİLYON LİRA
tasarruf sağladık

#HayatımızınHerAnında

www.nvi.gov.tr

İsim benzerliğinden ortaya çıkan hak kayıplarının ve mağduriyetlerin ne denli önüne geçildiğinin daha iyi anlaşılması açısından benzer kayıtlara ilişkin örneklerle, sayılarla bakmak faydalı olacaktır. MERNİS kayıtlarımızda, adı Ayşe, soyadı YILMAZ, baba adı Mehmet ve anne adı Fatma olan 135 kişi vardır; Bunun gibi “ad, soyad, baba adı, anne adı” isim grubu ile başkalarıyla benzeşen toplam iki milyonu aşkın kişi bulunmaktadır. Benzer örneklendirmeyi, “ad, soyad, baba adı” isim grubu ile yapmak istediğimizde, başkalarıyla benzeşen toplam 22 milyon kişi bulunduğunu; örneğin adı Fatma, soyadı YILMAZ ve baba adı Mehmet olan 1.266 kişi bulunmaktadır.

Benzer isimlere ilişkin sayıların, ülkemiz isim istatistiğine veri oluşturduğu kadar toplum bilimciler tarafından da inceleme konusu olacak verileri içinde barındırdığını da göz ardı etmemek gerekir.

Bu veriler doğrultusunda birbiri ile benzeşen bilgilere sahip olan kişilerin kimlik tespitinin hızlı bir şekilde yapılması ve sahteciliğin önlenmesi amacıyla 2005 yılında Kimlik Paylaşımı Sistemi (KPS) projesi hayata geçirilmiştir. Bu proje ile kurumlar arası entegrasyon sağlanmış ve farklı kurumlardaki kişi bilgilerinin birleştirilmesi ve bilgiler arasında tutarlılık sağlanmıştır.

KPS, merkezî veri tabanında tutulan kişi ve adres verilerine, kamu kurum, kuruluş ve kamu hizmeti sunan tüzel kişilerin, güncel ve güvenli bir şekilde, **7 gün 24 saat** esasıyla çevrim içi erişmesine imkân sağlayan sistemdir.

KPS ile; NvİGM’de tutulan kişi ve adres bilgileri, elektronik ortamda, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu hizmeti sunan tüzel kişilerin hizmetine sunulmuştur. Kurumlar, yetkileri ve ihtiyaçları doğrultusunda kişi bilgileri, nüfus kayıt örneği ve yerleşim yeri adresi gibi bilgi ve belgeleri

nüfus müdürlükleri ile **yazışma yapmadan veya vatandaşlardan istemeden** doğrudan ve anında KPS’den temin edebilmektedir. Böylelikle tüm kamu hizmetlerinde nüfus müdürlüklerinden talep edilen bilgi ve belgelere ilişkin bürokratik işlem ve süreçler azaltılmış, dolayısıyla vatandaşlarımızın evrak temini yükümlülüğü ortadan kaldırılarak hayatlarının kolaylaştırılması sağlanmıştır.

Ayrıca Nüfus Müdürlüklerinde yapılan işlemler sonucu kişi bilgilerinde meydana gelen değişiklikler anlık olarak paylaşılarak KPS’den faydalanan kurumların güncel veriler ile işlem yapması mümkün hale gelmiştir. Böylelikle de kimlik sahteciliği kapsamında yapılan iş ve işlemlerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Bununla birlikte kurum ve kuruluşlarca kişilere yönelik yapılan iş ve işlemlerde nüfus kayıtları esas alındığından Kimlik Paylaşımı Sistemi, diğer

BİLİYOR MUYDUNUZ?

2018 yılında Nüfus müdürlüklerimizde **17 milyon** adet düzenlenen **Nüfus Kayıt Örneği ve Yerleşim Yeri Belgesi** dijital dönüşüm yolunda attığımız kararlı adımlar sayesinde **2019 yılında 7 milyon** adet düzenlenmiştir...

yaklaşık **10 milyon** kağıttan tasarruf sağlanmış,
5 bin adet ağac kurtarılmıştır

www.nvi.gov.tr   **NUFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ** #HayatımızHerAnında

kamu kurumlarının e-devlet yapısının omurgası ve temeli haline gelmiştir.

Kimlik Paylaşımı Sisteminin bu fonksiyonu nedeniyle Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, TUSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfının iş birliği ile 2005 yılında gerçekleştirilen üçüncü E-Tr kongresinde “Kamudan Kamuya E-Hizmetler” kategorisinde E-Tr ödülü verilmiştir. Ayrıca Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığının “Kamu Kesiminde Kaynakları Etkin Kullanma ve Maliyetleri Düşürme Projesi” kapsamında KPS’ye 21 Eylül 2006 tarihinde dönemin Başbakanı olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından “Bürokratik İşlem ve Süreçlerin Azaltılarak Vatandaşla İlgili İşlemlerin Basitleştirilmesi” ödülüne de layık görülmüştür.

Ödüllere layık görülen Kimlik Paylaşımı Sisteminin amaç ve hedeflerinin ortaya çıkardığı rakamlara bakmakta fayda vardır.

RAKAMLARLA KİMLİK PAYLAŞIMI SİSTEMİ (KPS)

Kimlik Paylaşımı Sistemi’nden Eylül 2020 itibarı ile toplam **2007 kurum**, kurumların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmiş farklı 297 web servisi ile faydalanmaktadır. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, bankalar, noterler, özel hastaneler, üniversiteler, meslek odaları ve fi-

nans kurumları KPS’den hizmet alan kurum türlerinden bazılarıdır.

KPS’den faydalanan kurumlardan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer almayanlar, KPS’den katılma payı (ücretli) karşılığında faydalanmaktadır. KPS’nin hizmet vermeye başladığı **2005 yılından 2020 yılının ilk 6 ayına kadar** toplamda yaklaşık **125 milyar sorgulama** yapılmış, ücretli sorgulamalar sonucunda da Hazineye **312 Milyon TL** gelir aktarılmıştır.

KPS’nin kurulduğu 2005 yılından günümüze kadar, KPS’den yapılan sorgulama sayısı her yıl katlanarak artmaktadır. Bu artış miktarı, yıldan yıla değişiklikler göstermekle birlikte her yıl bir önceki yılı aşan bir seviyeye ulaşmaktadır.

Tüm bu sayılar, ülkemiz açısından zaman, işgücü ve kaynak tasarrufu ile birlikte sağlıktan eğitime, güven-

Büyük tasarruf?

Son 3 Yılda KPS aracılığıyla

Nüfus Kayıt Örneği, Yerleşim Yeri Belgesi Ölüm Mirasçı Belgesi gibi belgelerin 2007 adet kamu kurumu ve özel kuruluşta paylaşılması sayesinde:

- ◆ 12 milyar kağıt israfından kaçınılmış.
- ◆ 350 milyar dakikalık zamandan tasarruf edilmiş.
- ◆ 135 milyon hazineye gelir sağlanmıştır.

Büyüklükte kamu kaynaklarından yaklaşık

4 MİLYAR 600 Milyon
tasarruf sağlandı

#HayatınızınHerAnında

www.nvi.gov.tr

19 TÜRKİYE BAKANLIĞI
NUFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

likten adalete, sosyal hizmetlerden sosyal güvenliğe kadar tüm kamu hizmetlerinde kırtasiye masraflarının azaltılarak vatandaş odaklı bir yaklaşımla, hızlı, kaliteli ve basitleştirilmiş bir şekilde hizmet sunumu ve dolayısıyla daha fazla vatandaş memnuniyeti anlamına gelmektedir. Bu da KPS'nin özünü ve ruhunu oluşturmaktadır.

Nüfus kayıtlarının güncelliğinin sağlanmasını yukarıda bahsedildiği üzere il ve ilçe nüfus müdürlükleri yapmaktadır. Ancak yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın nüfus olaylarının işlenmesi dış temsilcilikler ile yapılan yazışmalar sonucunda gerçekleşmekte, bu zamanla iş gücü kaybı yaşanmasına, kişilerin hak kaybına uğramasına ve mağduriyet yaşamasına sebep olmaktadır. İşte bu mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi amacıyla başta dış temsilcilikler üzere vatandaşların nüfus kayıtlarına işlenen nüfus olaylarının

merkezî veri tabanına aktarılmasının sağlanması için 2011 yılında **Elektronik Vatandaşlık Sistemi (EVS)** hayata geçirilmiştir.

Bu kapsamda öncelikle 2011 yılında, yurt dışında yaşayan vatandaşların kaydına işlenen nüfus olaylarını bildirebilmesi amacıyla Dışişleri Bakanlığı ile entegrasyon çalışmaları yapılmış ve 166 dış temsilciliğin, bildirilen nüfus olaylarını (doğum, ölüm, evlenme, boşanma gibi) NVİGM merkezi veri tabanına anlık olarak aktarması sağlanmıştır. Akabinde ise ilgili kurumlarca yazışma yapmadan ve vatandaşların nüfus müdürlüklerine gitmesine gerek kalmadan, nüfus olaylarının bildirebilmesine yönelik olarak:

2018 yılında Sağlık Bakanlığı ile başlatılan çalışma sonucunda; doğum ve ölüm olaylarının elektronik ortamda bildirimine yönelik e-Doğum (Tescil) ve e-Ölüm (Tescil);

doğum raporlarının gönderimine yönelik olarak da e-Rapor uygulamaları hayata geçirilmiştir. Ayrıca Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile yabancıların adres beyanının alınması için; Türkiye Noterler Birliği ile Ölüme Bağlı Tasarruf (vasiyetname vb.) olaylarının bildirimine ilişkin protokol ve entegrasyonlar yapılarak söz konusu işlemlerin elektronik ortamda bildirilmesi, Adalet Bakanlığı ile de 2019-2020 yıllarında yürütülen çalışmalar sonucunda mahkeme kararlarının NVİGM merkezî veri tabanına elektronik ortamdan aktarılması sağlanmıştır.

Sonuç itibarı ile Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, vatandaş odaklı hizmet sunan tüm kurumlar için vazgeçilmez uygulamalar sunan bir kurum haline gelmiştir. Ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar kapsamında gelişmeye, geliştirmeye ve **#HayatınızınHerAnında** yanınızda olmaya devam edecektir.